

Nukitsamees puhub

Nukitsamees

Olav Ehala muusikal kahes vaatuses

Libreto: Leelo Tungal (Oskar Lutsu jutustuse järgi)

Laulutekstid: Juhan Viiding, Leelo Tungal

Dirigent: Elmo Tiisvald

Kunstnik-lavastaja: Hardi Volmer

Lavastaja: Neeme Kuningas

Koreograaf: Tatjana Järvi

Lavastaja assistent: Tõnu Tamm

Nukitsamees: Joonas Veelma või Andres Uutma või Sander Kibuvits

Iti: Margit Saulep või Janne Ševtšenko

Kusti: Jaak Jõekallas või Mati Vaikmaa

Metsamoor: Sirje Puura või Helgi Sallo

Mõhk: Hans Miilberg või Villu Valdmaa

Tõlpa: Rostislav Gurjev või Tõnu Kilgas

Ätt: Kalju Karask või Tiit Tralla

Taat: Voldemar Kuslap või Väino Puura

Memm; Muruema: Mare Jõgeva või Urve Tauts või Marika Eensalu

Esietendub 30. jaanuaril Estonias

Esietendus

Otsi lolli, kes ei kardaks kulli: Estonia lavastuse leebed kollid ei aja tegijate sõnul hirmu peale ka pisemale publikule. Mõhk – Hans Miilberg, Metsamoor – Helgi Sallo ja Tõlpa – Rostislav Gurjev.
Harri Rospu

Estonias esietendub 30. jaanuaril Olav Ehala kogupere-muusikal "Nukitsamees".

"Nüüd on kindel, et kaks väikest inimest on suurde metsa eksinud," ütleb peadirigent Paul Mägi, osundades Lutsu lastejutustuse "Nukitsamees" algusele. Eialgu pidi "Nukitsamees" Estonias välja tulema küll juba oktoobris Hardi Volmeri esimese lavastajatöona kutselises teatris. Kuid siis otsustati, et Olav Ehala hea muusika on seda väärt, et viia täiusliku lõpuni.

"Tundub, et tegijad tundsid selle loo ees suurt vastutust ja kui kõik asjad ei jõudnud päris õigeaks ajaks valmis, ei tahtnud lugu ülepeakaela lavale tuua," ütleb proovide käigus lisandunud Neeme Kuningas.

Idee ise aga sündis Hardi Volmeri ja Neeme Kuninga vestluses teel Vilniuse poole, kui jutuks tuli, mida valida Estonia uueks lastelavastuseks.

"Kui seda "Nukitsamehe" filmi poleks olnud, kas nad oleks minu poole pöördunudki," kahtleb helilooja Ehala.

Tõepoolest, 1984. aastal valminud Tallinnfilmil oli

muusikali, nagu "Cats", siis Ehala "Nukitsamehes" on populaarseid laule hulgi.

Kõik need kuulsad raha-, kodu-, päikeseratta- ja vitsalaulud kõlavad ka muusikalis, kordudes kohati ka uue tekstiga. Ehala kirjutas juurde neli uut laulu. Filmist tuntud laulutekstid on Juhan Viidingult. Uued, nagu ka kogu libreto, kirjutas Leelo Tungal. Muusikaline juht ja dirigent on Elmo Tiisvald. Ka temale on "Nukitsamees" teatridebüüdiks.

Nagu pole "Aidat" Aidata, pole ka "Nukitsameest" Nukitsameheta, ütleb Neeme Kuningas. Estonia lavastuses on neid koguni kolm. Kõik parajad koolipoisid, seitsme-kaheksa-aastased. Õiges

"Nukitsamees" koguperetükk: "Kõlbab ka päris väikestele ja ka suurtel on seal ühte-teist vaadata." Kuninga sõnul otest kokkulangevust "Nukitsamehe" filmiga ei tasu otsida. Lavastus on tehtud eelkõige muusikast lähtudes. "Võrratust muusikast," ei hoiu Kuningas ja teised tegijad Olav Ehala aadressil kokku kiidusõnu.

"Just viimastel proovidel on ta tihenendunud ning muusikaliks muutumas," ütleb Ehala omakorda. "See, mis laval toimub, on filmist vägagi erinev," tunnustab Ehala. Seda peavad saama vaadata ka väiksemad lapsed. Et etendus ei veniks pikaks ja oleks võimalikult palju muusikat, peab olema sündmusi vähem kui filmis.

ses."

Pole ka seda eesti kuldse kodu rõhutamist nagu 1980-ndatel tehtud filmis. "Tegelikult Lutsul järgneb pärast seda, kui lapsed koju tagasi jõuavad, vähe sündmusi: pesevad poisi puhtaks ja kõik."

Neeme Kuninga sõnul ei vaheta "Nukitsamees" välja Estonia eelmist lastemuusikali – Tõnu Raadiku kirjutatud ja Mait Agu lavastatud "Puhhi" on kavas edasi mängida. Ka suurte muusikalidele loodab Kuningas Estonia laval järke. Kuna Broadway kullafond olevat meilgi juba ära mängitud, teise ešeloni muusikale võtta aga ei tahaks, jääb loota, et meie oma heliloojad hakkavad muusikale kirju-

keest inimest on suurde metsa eksinud," ütleb peadirigent Paul Mägi, osundades Lutsu lastejutustuse "Nukitsamees" algusele. Esialgu pidi "Nukitsamees" Estonias välja tulema küll juba oktoobris Hardi Volmeri esimese lavastajatöona kutselises teatris. Kuid siis otsustati, et Olav Ehala hea muusika on seda väärt, et viia täiusliku lõpuni.

"Tundub, et tegijad tundsid selle loo ees suurt vastutust ja kui kõik asjad ei jõudnud päris õigeaks ajaks valmis, ei tahtnud lugu ülepeakaela lavale tuua," ütleb proovide käigus lisandunud Neeme Kuningas.

Idee ise aga sündis Hardi Volmeri ja Neeme Kuninga vestluses teel Vilniuse poole, kui jutuks tuli, mida valida Estonia uueks lastelavastuseks.

"Kui seda "Nukitsamehe" filmi poleks olnud, kas nad oleks minu poole pöördunudki," kahtleb helilooja Ehala.

Tõepoolest, 1984. aastal valminud Tallinnfilmi laulud on saanud sedavõrd populaarseks, et on jõudnud ka laulupeo repertuaari. Kui kuulus Andrew Lloyd Webber on kirjutanud ka üheainsa hitiga

Otsi lolli, kes ei kardaks kolli: Estonia lavastuse leebed kollid ei aja tegijate sõnul hirmu peale ka pisemale publikule. Möhk – Hans Miilberg, Metsamor – Helgi Sallo ja Tõlpa – Rostislav Gurjev.

Harri Rospu

muusikali, nagu "Cats", siis Ehala "Nukitsamehes" on populaarseid laule hulgi.

Kõik need kuulsad raha-, kodu-, päikeseratta- ja vitsalaulud kõlavad ka muusikalis, kordudes kohati ka uue tekstiga. Ehala kirjutab juurde neli uut laulu. Filmist tuntud laulutekstid on Juhan Viidingult. Uued, nagu ka kogu libreto, kirjutab Leelo Tungal. Muusikaline juht ja dirigent on Elmo Tiisvald. Ka temale on "Nukitsamees" teatridebüüdiks.

Nagu pole "Aidat" Aidata, pole ka "Nukitsameest" Nukitsameheta, ütleb Neeme Kuningas. Estonia lavastuses on neid koguni kolm. Kõik parajad koolipoisid, seitsme-kaheksa-aastased. Õiges Nukitsamehe mängimise eas. Välja valiti nad eelmisel kevadel konkursile tulnud ligi neljakümne poisi hulgast.

Lavastaja Kuninga sõnul on

"Nukitsamees" koguperetükk: "Kõlbab ka päris väikestele ja ka suurtel on seal ühte-teist vaadata." Kuninga sõnul otsest kokkulangevust "Nukitsamehe" filmiga ei tasu otsida. Lavastus on tehtud eelkõige muusikast lähtudes. "Võrratust muusikast," ei hoiata Kuningas ja teised tegijad Olav Ehala aadressil kokku kiidusõnu.

"Just viimastel proovidel on ta tihenendunud ning muusikaliks muutumas," ütleb Ehala omakorda. "See, mis laval toimub, on filmist vägagi erinev," tunnistab Ehala. Seda peavad saama vaadata ka väiksemad lapsed. Et etendus ei veniks pikaks ja oleks võimalikult palju muusikat, peab olema sündmusi vähem kui filmis.

"Usun, et teises pooles jõudsime Lutsule lähemale, kui filmis," ütleb Ehala. "Kollidki ei ole siin nii hirmuäratavad, vaid pigem ajavad naerma oma kohmaku-

ses."

Pole ka seda eesti kuldse kodu rõhutamist nagu 1980-ndatel tehtud filmis. "Tegelikult Lutsul järgneb pärast seda, kui lapsed koju tagasi jõuavad, vähe sündmusi: pesevad poisi puhtaks ja kõik."

Neeme Kuninga sõnul ei vaheta "Nukitsamees" välja Estonia eelmist lastemuusikali – Tõnu Raadiku kirjutatud ja Mait Agu lavastatud "Puhhi" on kavas edasi mängida. Ka suurte muusikalidele loodab Kuningas Estonia laval järke. Kuna Broadway kullafond olevat meilgi juba ära mängitud, teise ešeloni muusikale võtta aga ei tahaks, jääb loota, et meie oma heliloojad hakkavad muusikale kirjutama. "Seejuures ei pruugi ju ainult eesti ainesega piirduda," lisab Kuningas.

MEELIS KAPSTAS

Leelo Tungal, libreto autor:

Olin väga rõõmus, kui Olav Ehala mulle "Nukitsamehe" libreto kirjutamist pakkus.

Kuna laulud olid olemas, siis mõneti oli see nagu väga ilusate nööpide külge pintsaku õmblamine. Oleks Viiding elus, oleks ta kindlasti seda paremini teinud. Kuna ma Juhanit tundsin, siis mäletan tema mõttelaadi. Kunagi noorpõlves olin esimene

tema luuletuste trükki pakkuja. Edasi toimetus, kuhu neid ühe teise noore poeedi luuletustega pakkusin, lükkas Juhanit luuletused kui kõlbmatud tagasi. Viidingu filosoofilisi tekste arvestades tuli kirjutada ka nii, et Luts säiliks.

Võrreldes sellega, mida pakuvad mutifilmide tootjad, on see üsna leebe tükk. Väga väikesed siin kartma ei hakka.

Hardi Volmer on kujundanud tõeliselt ilusa lava!

Hardi Volmer, kunstnik-lavastaja

Ka lavakujunduses oleme lähtunud klassik Lutsust.

Mõned lõuapoolikud on küsinud, mis ajastus see meie "Nukitsamees" toimub. Võib-olla siis kolhooside tegemise ajast. Päris Eesti aeg see pole, aga hästi naturalistlik ja magus.

Võib öelda, et see on väheseid üli rahvusromantilisi lavakujundusi, mis Eestis tehtud. Nagu

reklaamitakse: ilus eesti asi. Kuigi natuke utreeritult maru-rahvuslik.

Elmo Tiisvald, dirigent

Ehala on väga unikaalse helikeelega eesti helilooja. Meie tegijate jaoks oli see esialgu küllaltki harjumatu ja keerukas. Nii vokaali kui ka orkestratsiooni osas on Ehala erakordne meister – see väärib kuulamist.

hinge eesti muusikali

Seni on Nukitsameest teatrilaval mänginud "tüdrukud", Estonia muusikal toob lavale õiges Nukitsamehe soos ja vanuses osatäitjad. Kustit mängib Mati Vaikmaa.

Harri Rospu

Oliverist ja Jenniferist Nukitsameheni

Olav Ehala, mitmes muusikal "Nukitsamees" teile on, kas esimene oli 1970-ndate alguses Noorsooteatris "Oliver ja Jennifer"?

Enne seda oli veel lastelugu "Sabata krokodill". Pärast tulid "Johnny", "Buratino" "Thijl Uelenspiegel", kõik Noorsooteatris.

Nukitsamees eesti teatris ja filmis

1981 – Tallinnfilm, režissöör Helle Karis, Nukitsamees – Egert Soll, Metsamoor – Ita Ever, Mõhk – Urmas Kibuspuu, Tõlpa – Tõnu Kark, Kusti – Ülari Kirsipuu, Iti – Anna-Liisa Kurve

1992 – Ugala, lavastaja Kalju Komisarov, Nukitsamees – Kaili Närep

1974 – Draamateater, lavastaja Raivo Trass, Nukitsamees – Maria Klenskaja, Iti – Riita Raave, Kusti – Jüri Karindi, Metsamoor – Hans Kaldoja

1969 – Vanemuine, lavastaja Heiki Haravee, Nukitsamees – Kalju Orro

1959 – (uus redaktsioon 1965) Draa-

mateater, lavastaja Ben Trui, Nukitsamees – Salme Reek, Metsamoor – Ervin Abel, Iti – Ester Pajusoo, Kusti – Jaanus Orgulas

1936 – Draamastudio Noorsooteater (nukulavastus), lavastaja Leo Kalmet, Iti – Salme Reek, Kusti – Aino Talvi

1928 – Pärnu Töölisteater

1926 – Ugala

1923 – Draamateater

1923 – Vanemuine

Oskar Luts kirjutas lastejutustuse "Nukitsamees" 1920

Enne seda oli veel lastelugu "Sabata krokodill". Pärast tulid "Johnny", "Buratino" "Thijl Uelenspiegel", kõik Noorsooteatris.

Kas need läksid suures osas lindimuusikaga?

"Oliver ja Jennifer" oli lindimuusika, aga salvestatud orkestriga Estonia orkestriaugus tolleagsete tehniliste võimaluste piires.

"Johnnyt" tegime bändiga – Ruja laiendatud koosseisuga, mängisin ka ise kaasa.

"Uelenspiegel" on tehtud kahes versioonis. Kui Noorsooteater seda Pirita kloostri mängis, läks lindiga. Pärnu teatris sai aga seda tehtud Pärnu Linnaorkestriga. Ka Soomes mängiti seda suure orkestriga.

Kuidas jõudsite tagasi "Nukitsameheni"?

Ega endal mõtet "Nukitsamees" teatrile muusikaliks teha polnudki. Olen viimasel ajal olnud rohkem seotud filmi kui teatriga. Aga kui Hardi Volmer ja Neeme Kuningas mõtte välja käisid, siis loomulikult leidsin, et see sobiks teatrile väga hästi. Ei kujutanud aga eelmisel kevadel ette, et sellega nii palju tööd tuleb. Teatriloogika on hoopis midagi muud kui filmiloogika. Proovide käigus tuli lõpuks teha väga palju muudatusi – tihendada muusikanumbrid üksteisele lähemale, et oleks muusikalavastus, mitte draamalavastus muusikanumbritega. Eesmärk oli, et etendus ei tohi olla väga pikk. Et väiksed lapsed ära kannataksid ja et "Nukitsamehe" kesksemad sündmused ära mahuksid. Palju tuli kõrvale jätta, sest muidu poleks olnud muusikale ruumi. Kui töö oli poole peal, sai tehtud põhjalikke muudatusi.

Nüüd on esimene vaatus kolmeveerand tundi, teine pool tundi.

Kas eesti muusikateater on muusikalžanriks küps?

Tundub, et kõik võimalused on

Üks kolmest Nukitsamehest ja helilooja Olav Ehala. Harri Rospu

olemas, aga kogemust ja harjumust vähe. Aga ei ole see muusikal nii raske midagi. Neid kardeatud rütmirõhke seal ju on, aga kui neid vabalt tunnetada ja mitte kramplikult pingutada, siis on neis oma loogika. Olen lähtunud just eesti keele rütmikast, millest olen üritanud midagi huvitavat välja tuua.

Osale lauljatele on see võib-olla veel harjumatu, aga mõnedele noortele solistidele ei valmista raskusi. Küllap harjuvad tasapisi sellega needki, kel vähem kogemusi.

"Oliveri ja Jenniferi" armastuse lugu võib pidada vist Eesti oma esimeseks suurte muusikaliks. Kas ei võiks seda rida nüüd jätkata?

Üks variant oleks armastuslugu. Teine – midagi filosoofilist, aga see ei ole vist praegu eriti moes.

Tegelikult on meil Leelo Tunglaga üks asi aastaid sahtlis olemas. Täpsemalt küll Leelol. See on üks läti autori värssdraama, mille Šapiro draamalavastusele Riias ma kunagi muusika kirjutasin. Lugu on nii hea, et mõtlesin teha sellest rockooperi. Leelo tegi sellest eestikeelse variandi, mis on nüüd tosin aastat seisnud. Võib-olla tasuks see nüüd ette võtta. Millal, ei julge öelda.

MEELIS KAPSTAS

"Nukitsamees" 1981. Nukitsamees – Egert Soll.

"Nukitsamees" 1974. Iiti – Rita Raave ja Nukitsamees – Maria Klenskaja.

"Nukitsamees" 1959. Iiti – Ester Pajusoo ja Nukitsamees – Salme Reek. Teatri- ja Muusikamuuseum